

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Vzdělávací obor Český jazyk a literatura je realizován v povinném předmětu Český jazyk a literatura a ve volitelných předmětech typu seminář nebo profilový blok. Vyučovací předmět Český jazyk a literatura realizuje některé části vzdělávacích oborů Jazyk a jazyková komunikace a rozvíjí průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova a Multikulturní výchova.

Dvouletý volitelný profilový blok pro 3. a 4. ročník (zaměření Humanitní vědy)

Předmět: Profilový blok Literární studia

Charakteristika vyučovacího předmětu: Dvouletý volitelný profilový blok (PB) *Literární studia* pro 3. a 4. ročník v zaměření Humanitní vědy prohlubuje a rozvíjí kompetence žáků týkající se literatury a jazyka, nabyté v předmětu *Český jazyk a literatura* v 1. a 2. ročníku, a dále je rozvíjí při čtení a interpretaci významných textů od počátků literárních dějin až do současnosti a při rozšiřování literárněhistorických poznatků žáků. PB žáky rovněž seznamuje s poznatky literární teorie a učí žáky aplikovat je na jednotlivé texty, směry i období. Četba a interpretace textů rozvíjí u žáků především kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní i sociální a personální. PB *Literární studia* si mohou žáci zvolit jako maturitní předmět v profilové části maturitní zkoušky.

Obsahové vymezení: V PB *Literární studia* se realizuje nadstandardní obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura RVP GV; současně se realizují tematické okruhy průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova a Multikulturní výchova. Ke konkrétnímu vymezení viz následující tabulku v částech *Učivo: Téma a Dílčí dělení*, kde jsou tyto obsahy specifikovány.

Časové a organizační vymezení: 3. a 4. ročník, vždy 2 vyučovací hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k rozvoji

Kompetence k učení: vyhledávání informací v různých informačních zdrojích, schopnost orientace žáků v odborné literatuře, jejich vedení k tvořivému myšlení;

Kompetence k řešení problémů: rozpoznání problémů, zvažování různých postupů při jeho řešení problémů, vedení žáků k analytickému, kritickému a tvořivému myšlení, k interpretaci získaných poznatků;

Kompetence komunikativní: vedení žáků k tomu, aby se vyjadřovali v mluvených i psaných projevech přiměřeně záměru a situaci, kultivovaná prezentace;

Kompetence sociální a personální: žáci jsou motivováni ke spolupráci, k řešení pracovní činnosti a společně plánují vhodný postup k vyřešení úkolu;

Kompetence občanské: vedení žáků k respektu pro názory ostatních, spolužáků i učitele a k toleranci;

Kompetence k podnikavosti: cílené vedení žáků k rozvoji osobních předpokladů v souvislosti s budoucím profesním zaměřením;

Kompetence digitální: vedení žáků k rozvoji digitálních dovedností, k využívání AI, k posuzování toho, jak vývoj digitálních technologií ovlivňuje jedince i celou společnost.

Výstupy ŠVP (3. ročník):	Učivo: téma	Dílčí dělení	Průřezová témata
žák při interpretaci literárního textu ve všech jeho kontextech uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu, literárních žánrech a literárněvědných termínech	metody interpretace textu	interpretační postupy a konvence, význam a smysl textu, popis, analýza, výklad a vl. interpretace textu; čtenářské kompetence; interpretace a přeinterpretování	<i>Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova</i>
žák vystihne podstatné rysy základ. period vývoje české i světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení	- vývoj literatury v kontextu dobového myšlení, umění a kultury - významná díla a autoři nejstarší literatury až po lit. 19. století	funkce periodizace literatury, tematický a výrazový přínos velkých autorských osobností; literární směry a hnutí; vývoj literárních druhů a žánrů; <i>3. ročník:</i> nejstarší památky světové literatury, antická lit., lit. středověká, lit. renesance a humanismu, barokní literatura; lit. klasicismu, osvícenství a preromantismu; počátky novočeské literatury (ČNO), česká lit. 1. pol. 19. století, lit. romantismu; realismus a naturalismus v literatuře; česká lit. 2. pol. 19. století, konec století v literatuře	<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova</i>
žák postihne klíčové složky obsahové a formální výstavby literárních děl, je schopen zhodnotit jejich funkci a účinek na čtenáře	- motivická a tematická stránka děl - obraznost	- typy kompozice; motiv, téma, autorský postoj, vypravěč, typy řeči - konkrétní rozbor konkrétních ukázek/děl	<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i>
žák na konkrétních příkladech popíše specifické prostředky básnického i prozaického jazyka a objasní jejich funkci v textu	jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla	jazykové, kompoziční a tematické prostř. výstavby literárního díla – tropy; figury; rytmus, rým a zvukové prostředky poezie; monolog, dialog, přímá a nepřímá řeč, nevlastní přímá a polopřímá řeč	<i>Osobnostní a sociální výchova,</i>

Výstupy ŠVP (4. ročník):	Učivo: téma	Dílčí dělení	Průřezová témata
- žák postihne vývojové etapy české i světové literatury 20. století, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a zhodnotí jejich přínos pro vývoj literatury a lit. myšlení - žák se dobře orientuje v podrobné chronologii zejm. evropské literární historie, ve směrech literárního vývoje	- vývoj literatury v kontextu dobového myšlení, umění a kultury - významná díla a autoři 20. století - zpochybnění tradiční racionality	4. ročník: světová literatura 1. pol. 20. stol., modernismus; 1. sv. válka v literatuře; česká poezie a próza do 40. let 20. století; 2. sv. válka v literatuře; světové lit. 2. pol. 20. stol., nové literární směry a proudy; česká literatura 2. poloviny 20. století; postmoderní, sci-fi a fantasy literatura; nejnovější světová i česká literatura;	<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> <i>Osobnostní a sociální vých.</i> <i>Multikulturní výchova</i>
žák je schopen hodnocení literárního díla na pozadí historických, společenských a technologických změn	- základní pojmy naratologie - kontexty literárního textu a způsoby jejich vytváření - kompoziční prvky textu	- text a jeho kontexty - analýza a interpretace textu - význam literatury v životě člověka a dynamika interpretace	<i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> <i>OSV, MkV</i>
žák postihne klíčové složky obsahové a formální výstavby literárních děl, je schopen zhodnotit jejich funkci a účinek na čtenáře	- motivická a tematická stránka děl - obraznost	- motiv, téma, autorský postoj, vypravěč, typy řečí - konkrétní rozbory konkrétních ukázek/děl	<i>OSV, MV</i>
- žák získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl - žák identifikuje využití jednoho textu v textu jiném (intertextovost) a objasní jeho funkci a účinek na čtenáře	- tvůrčí psaní - text a intertextovost	- kreativní literární tvorba (malé formy) - mezitextová komunikace (motto, citát, aluze), žánry založené na mezitextovém navazování (parodie, travestie, plagiát), hraniční rysy textu (předmluva, doslov, ilustrace, obálka)	<i>OSV, MV</i>